

Eero Pirttijärvi

Kansalaisyhteiskunnan tutkimus- ja kehittämispäivät 18.2.2011

Kunnioitus ja arvostus, katoavia luonnonvaroja

Otsikkoni syntyi hyvin nopeasti. Mitä enemmän sitä olen miettinyt, sen sopivammalta se on tuntunut. Tosin otsikkoa voi perustellusti kritisoida, monen mielestä ne ovat olemassa, nyt vain niiden kohde on jossain muualla kuin ennen.

Vuodelta 2007 löysin Kauppalehden verkkosivuilta nimimerkin Mobile Cowboy blogin. Kirjoittaja pohtii mm. seuraavaa: "Vaikka asioiden muuttuminen on hyvä asia, niin silti olisi jotain hyvä pitää mukanaan menneisyydestäkin. Itseäni ainakin kovasti vaivaa nykyään kunnioitus ja sen puute monilla tasoilla tätä yhteiskuntaa. Tuntuu, että molemminpuolinen kunnioitus on katoava luonnonvara, eikä kukaan ole huolissaan sen katoamisesta. Tämä kunnioituksen puute ilmentyy monella eri tavalla ja monella eri tasolla aivan meidän jokapäiväisessä elämässä" Yksi esimerkki kunnioituksen puutteesta oli seuraava:

"Yritykset irtisanovat työntekijöitä tuloksen ollessa hyvä ja odottavat, että kahden kuukauden YT-jännityksen jälkeen jäljelle jääneet työntekijät ovat motivoituneita ja tulevat tekemään irtisanottujenkin työmäärän..

Arvostukselle löytyvät synonyymeinä mm. pieteetti, kunnioitus, suosionosoitus, respekti. Viimeinen on hieno ilmaisu sekin, mutta luonteeltaan – minun suuhuni kuitenkin vieraampi. Olen käyttänyt sitä viimeksi eräässä luokkatilanteessa, jossa pari oppilasta puhui keskenään. Pyysin heitä ottamaan huomioon sen, että olen valmistautunut tilanteeseen, tekemäni työtäni ja osoittamaan vähän respektiä. Silloin sanalla oli vaikutuksensa.

Miten nämä teemat liittyvät nyt käsillä olevaan tilaisuuteen ja aiheeseemme? Vuosia olemme saaneet kuulla järjestötoiminnan merkityksestä ja iskusanoja ovat mm. osallisuus ja sen vahvistaminen sekä yhteisöllisyyden korostaminen. Korostamme kansalaisyhteiskunnan merkitystä, minkä kansalaisyhteiskunnan? Kansalaisyhteiskunta on ihmisten välinen suhdejärjestelmä, jossa jokainen yksilö rationalisoi oman toimintansa tai suhteensa muihin ihmisiin omiin etuihinsa, yhteisiin intresseihin tai yhteisiin arvoihin perustuen. Kansalaisyhteiskunnan kerrotaan tarkoittavan kolmanteen sektoriin kuuluvia liikkeitä, kuten kansalaisjärjestöjä, urheiluseuroja, liikeyrityksiä ja uskonnollisia yhteisöjä.

Miten on, kunnioitamme toisiamme ja kunnioitamme kansalaisyhteiskuntaa? Teemme ehkä sanoissa, mutta teemmekö niin käytännössä myös teoissa? Lopetan tämän pohdinnan iki-ihanaan sanaan kumppanuus. Kumppanuus on yhden määritelmän mukaan järjestely, jossa yksiköt ja / tai yksityishenkilöt sopivat tekensä yhteistyötä edistääkseen heidän etujaan. Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt voivat myös kumppanuuden kautta lisätä todennäköisyyttä saavuttaa yhteisen päämääränsä. Itselläni kumppanuuteen liittyy myös käsitys yhdenvertaisuudesta ja luottamuksesta.

Helsingin kaupungin sosiaalivirasto on vuonna 2009 hyväksytyssä palvelustrategiassa pohtinut myös strategista kumppanuutta. Strategisen kumppanuuden avulla kerrotaan haettavan ratkaisuja poikkeuksellisen vaikeissa tilanteissa olevien erityisryhmien akuutteihin ongelmiin, erityisten yhteiskunnallisten tehtävien hoitamiseen, haastavien uusien palvelumuotojen kehittämiseen ja uusien toimintakonseptien luomiseen.

Miten kumppanuuteen mahtuvat yhteen seuraavat lauseet:

Vaihtuvuudesta ja määräaikaaisuudesta huolimatta sosiaalipalvelujen tuottajat voivat halutessaan profiloitua strategisiksi kumppaneiksi. Tämä edellyttää ainutlaatuisen lisäarvon tarjoamisen ohella suoraa sitoutumista sosiaaliviraston strategisiin linjauksiin.

Ovatko kunnioitus ja arvostus sittenkin katoavia luonnonvaroja, mitä tarkoitamme luottamuksella ja tarvitseeko sen nykymaailmassa olla enää molemminpuolista?